

Právní omezení rekreačních aktivit vyplývající z legislativy ochrany přírody

Jaroslav Knotek

Ústav aplikované a krajinné ekologie

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

- § 2 odst. 2 písm. k)
- „Ochrana přírody a krajiny se podle tohoto zákona zajišťuje zejména ochranou krajiny pro ekologicky vhodné formy hospodářského využívání, turistiky a rekreace.“
- hledání shody v otázce výběru vhodných způsobů a rozsahu užívání krajiny v oblasti turistiky a rekreace
- základní právní regulace:
 - ▶ zákon o ochraně přírody
 - ▶ zřizovací právní předpisy zvláště chráněných území
 - ▶ právní předpisy vymezující ptačí oblasti

Přístup do krajiny

- právo na volný průchod přes pozemky ve vlastnictví či nájmu státu, obce nebo jiné právnícké osoby (x vstup do lesa; PUOS)
- omezení z výše uvedeného oprávnění
- NE zastavěné či stavební pozemky, dvory, zahrady, sady, vinice, chmelnice a pozemky určené k faremním chovům zvířat
- NE orná půda, louky a pastviny v době, kdy může dojít k poškození porostů či půdy nebo při pastvě dobytka
- při oplocování či ohrazování pozemků zajištění volného průchodu

Obecná a zvláštní ochrana přírody

- ochrana dřevin
- významné krajinné prvky
- obecná ochrana rostlin a živočichů
- **ochrana ptáků**
- **ochrana a využití jeskyní**
- ochrana paleontologických nálezů
- ochrana krajinného rázu
- přírodní parky
- přechodně chráněné plochy
- územní systém ekologické stability

- **zvláště chráněná území**

- památné stromy
- zvláště chráněné druhy rostlin, živočichů a nerostů

Specifické postavení mají **ptačí oblasti** a evropsky významné lokality tvořící soustavu Natura 2000.

Ochrana jeskyní

Jeskyně jsou podzemní prostory vzniklé působením přírodních sil, včetně jejich výplní a přírodních jevů v nich.

- zákaz ničit, poškozovat nebo upravovat jeskyně nebo jinak měnit jejich dochovaný stav (výjimka)
- povolení pro průzkum nebo výzkum jeskyně (souhlas)
- krasové závrtky, škrapy, ponory + vývěry krasových vod, které s jeskyněmi souvisejí
- **vstup do jeskyně**
(jeskyně ve ZCHÚ!)

Ochrana ptáků

V zájmu ochrany druhů ptáků je zakázáno:

- ▶ jejich úmyslné usmrcování a odchyt,
- ▶ úmyslné poškozování nebo ničení jejich hnízd a vajec,
- ▶ sběr jejich vajec v přírodě a jejich držení (včetně prázdných)
- ▶ **úmyslné vyrušování, zejména během rozmnožování a odchovu mlád'at,**
- ▶ držení druhů ptáků, jejichž lov a odchyt jsou zakázány,
- ▶ prodej, přeprava za účelem prodeje, držení a chov za účelem prodeje a nabízení za účelem prodeje živých nebo mrtvých ptáků a jakýchkoliv snadno rozpoznatelných částí ptáků nebo výrobků z ptáků.

Zvláště chráněná území

- území přírodovědecky či esteticky velmi významná nebo jedinečná
- velkoplošná zvláště chráněná území
 - ▶ národní parky
 - ▶ chráněné krajinné oblasti
- maloplošná zvláště chráněná území
 - ▶ národní přírodní rezervace
 - ▶ národní přírodní památky
 - ▶ přírodní rezervace
 - ▶ přírodní památky
- 15,8 % z rozlohy ČR, tj. 12 498 km²

Ochranný režim zvláště chráněných území

- základní ochranné podmínky (zákazy)
 - viz zákon o ochraně přírody
 - zonace u velkoplošných zvláště chráněných území (3 - 4 zóny)
- bližší ochranné podmínky (činnosti vázané na souhlas)
 - zřizovací předpisy jednotlivých zvláště chráněných území
 - zonace u velkoplošných zvláště chráněných území (3 - 4 zóny)
- návštěvní řád
 - regulace turistických a rekreačních aktivit
 - pouze národní parky (CHKO?)

Omezení a zákaz

vstupu z důvodu ochrany přírody

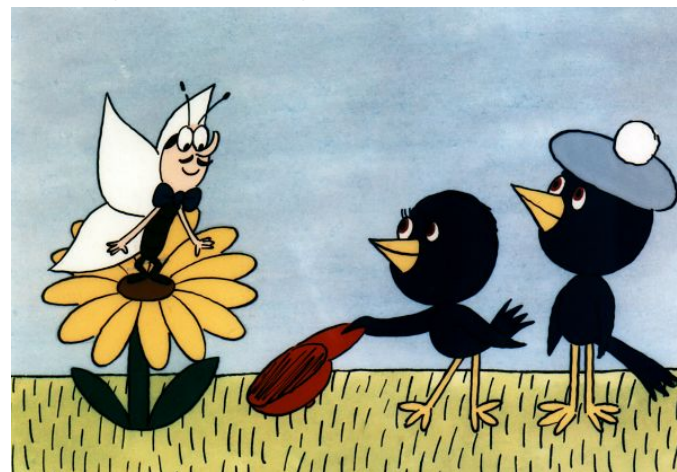
- při poškozování území v NP, NPR, NPP a v první zóně CHKO nebo poškozování jeskyně (zejména nadměrnou návštěvností)
- po projednání s dotčenými obcemi
- pouze tam, kde to nevyplývá přímo ze zákona (tj. omezeně I. zóny NP a NPR)
- vyznačení na všech přístupových cestách a vhodným způsobem i na jiných místech v terénu

Ptačí oblasti

Ptačí oblasti jsou území nejvhodnější pro ochranu vybraných druhů ptáků z hlediska jejich výskytu, stavu a početnosti jejich populací.

- nemají žádné „základní“ ochranné podmínky
- činnosti vázané na souhlas orgánu ochrany přírody (viz Tabulka)
- 41 ptačích oblastí
- plocha 9 684 km²
- 12,27 % z rozlohy ČR

Přehled činností souvisejících s rekreací a turistikou vázaných na souhlas orgánu ochrany přírody v ptačích oblastech

Vymezená činnost	Počet PO
vytyčování nových turistických, cyklistických, jezdeckých, lyžařských tras a stezek	16
vstup do litorálních porostů rybníků (kromě vlastníků a nájemců pozemků a uživatelů honitby za účelem péče o vypuštěné kachny)	10
organizování sportovních, cyklistických, motocyklových a automobilových soutěží a jiných akcí s hromadnou účastí	6
vstup ve vymezené době do kolonií daného druhu ptáků	4
provozování jachtingu, windsurfingu a používání vodních skútrů pro rekreaci (v určitém stanoveném období)	1
umísťování turistických, sportovních a rekreačních zařízení	2
provádění horolezecké činnosti	1
zajíždění loděmi do určité vzdálenosti od břehů ostrůvků nebo od kolonií daných druhů (v určitém stanoveném období)	1

Stráž přírody

- fyzické osoby splňující stanovené předpoklady
- postavení veřejného činitele
- průkaz stráže přírody + služební odznak
- kontrola dodržování předpisů o ochraně přírody a krajiny
- strážci přírody jsou oprávněni:
 - ▶ zjišťovat totožnost
 - ▶ ukládat a vybírat blokové pokuty
 - ▶ zadržet ke zjištění totožnosti osobu, kterou přistihnou při porušování právních předpisů o ochraně přírody a krajiny, a odevzdat ji orgánu Policie ČR - přistižené osoby jsou povinny uposlechnout
 - ▶ v případě bezprostředního ohrožení pozastavit rušivou činnost

Závěr

„Neexistuje rozpor mezi správně prováděnou turistikou a oprávněnými zájmy ochrany přírody.“

(Černohlávek, 1997)

Děkuji Vám za pozornost a přeji pěkný zbytek dne.

